

Вълци в овчи кожи

Как да ги разпознаваме и да им свидетелстваме за истината

Триф Трифонов

По материали от “Сектите и как да ги разпознаваме”, Ненов, З. и Кампен, П.В., и Интернет

Секти и култове - общ преглед

Определение:

Секта – лат. (направление, школа)

Секта – “Латинска дума, означаваща разкол, отлъчване от господстващата вяра” (православно определение от речника на З. Футеков от 1932 г.)

Секта (Уикипедия) – малка религиозна група, която се е отделила от голяма, добре установена религиозна група (деноминация) обикновено поради доктринални различия.

Трябва да различаваме сектите от схизматиците.

Схизми – движения, които са ортодоксални по доктрина, но критикуващи основното вероизповедание; те често развиват хетеродоксални виждания и се превръщат в еретици. Ерес – неортодоксални (хетеродоксални) по доктрина. В съвременното понятие секта ние обикновено влагаме и двете понятия – сектите са обикновено и схизматици, и еретици.

Култ в традиционния смисъл е съвкупността от външни религиозни практики и ритуали, чието неспазване означава липса на набожност. Букв. Означ. ‘грижата’, дължима на божеството и мястото за поклонение. Това включва молитвата, жертвите, процесии, поклонения и издигане на паметници. Днес култ означава обединена обществена група, посветена на убеждения и практики, неприемани от обществото; в изкуството има положителен смисъл, но в религията – отрицателен. Така че, култ се припокрива по значение със секта, но за целите на семинара за по-голяма яснота ще използваме думата секта.

Характерни белези на сектите:

- Имат един върховен водач (гуру), когото обожествяват
- Строга йерарична структура
- Специфично учение, получено от водача чрез специално просветление от Бога
- Използва методи за промиване на съзнанието
- Представяват често прикрита схема за печелене на пари и власт, или за задоволяване на сексуалната извратеност на водача

Както виждаме, може би сектата, от която най-много сме си изпатили през последния век, е комунизма (наричан още ‘християнска ерес’, атеистична секта). Съществуват

много секти – Мунизъм, Харе Кришна съзнание, Трансцедентална медитация, Сиантология, Децата на Бога, Теософия, НЛО култовете и т.н. Тук ще се спрем на 3-те най-разпространени в България – Мормоните, Свидетелите на Йехова и Дъновизма.

Мормоните или “Църквата на светиите на Исус Христос от последните дни”

- Мисионерско ориентирани
- Разполагат с много средства (годишен бюджет от \$50 млрд)
- 180 000 нови членове всяка година!
- 12 808 000 члена общо (5 779 000 в САЩ)

История

- Джоузеф Смит – роден 1805 г., 4-то дете от 10; баща му се увличал по мистицизъм и търсене на скрити съкровища; объркан от ученията на многобройните християнски църкви;
- моли се в гората за мъдрост (1820) и вижда светлинен стълб, в който има две бляскави фигури. Едната казала: “Този е моят възлюбен син, него слушай!” Това били според него Бог Отец и Исус Христос. Той ги питал към кое християнско общество да се присъедини, но те му казали да не се присъединява към никое, тъй като всички били изпаднали в заблуда. Но той почувствал, че Бог го призовава да бъде негов специален пророк за света.
- 1823 ново видение – ангел на име Морони му разказал за книга, написана на древноегипетски, асирийски и арабски йероглифи на златни плочи с разкази за старата американска история, започваща от Вавилон, + едно по-пълно откровение за евангелието и насоки за основаване на църква. Книгата била скрита под хълма Кумора, но той трябвало да почака четири години, преди да я получи.
- 1827 той се върнал на това място и получил плочите заедно с т.н. ‘пророчески очила’ – два кристала (Урим и Тумим), с помощта на които превел тази книга и я публикувал през 1830 г. Под името “Книгата на Мормон”
- През същата тази година основава с още 5 човека църквата на Исус Христос на светиите от последните дни – Файет, щата Ню Йорк; той се определя за пророк, преводач, апостол на Исус Христос и старейшина на църквата. След никой друг да не се издига в йерархията.
- Поради преследването и присмеха се местят от място на място (Къртланд, Охайо, Мисури, където били Едемската градина и новия Сион – мястото, където Исус ще се върне на земята). Основава град Науво в Илиноис и става негов кмет и главнокомандващ армията и полицията му; въвежда полигамията. Обвинен за неморалност и измама, арестуван и разстрелян от една недоволна тълпа през 1844 г.
- Бива героизиран след това. Негов наследник става Бригъм Йънг, който завежда мормоните в щата Юта, където през 1847 е основан Солт Лейк Сити. Йънг имал 25 жени и 56 деца.
- 1896 г. Мормоните се отказват от многоженството; Още преди смъртта на Йънг 1 група се отцепила, а след това се обособяват още пет мормонски секти.
- Днес има 2 основни течения - мормони фундаменталисти (многоженци) и голяма мормонска църква.

Свещени книги

- Книгата Мормон; автор – пророк Мормон, израилтянин от манасиевото племе, мигрирало през 600 г. пр. Хр. в Америка. Разцепва се на нефити и ламанити, нефитите били изтребени от ламанитите 400 г. сл. Хр. Преди смъртта си Мормон подарил своята пророческа книга на сина си Морони, който се превръща в ангел и се явява на Дж. Смит. Според мормоните това е най-точната книга на земята, преводът е контролиран от ангел. Впоследствие се откриват обаче много грешки, включително правописни. Очевидно този ангел не е бил много добър ученик в училище. Историята на нефитите и ламанитите не се потвърждава от никакви исторически данни. Имената Нефи, Ламан, Лехи и др. не се откриват в нито едно еврейско родословие.
- “Учение и завети” – откровения на Смит и негови последователи
- “Бисерът с голяма стойност” – подобна свещена книга
- Библията, но тя трябва да се тълкува чрез горните книги, защото в днешния ѝ вид е променена от отстъпилата християнска църква.

Вярвания

- Бог Отец е върховният бог, но освен него има и много други богове. Той не е съвършен и се променя вследствие закона за развитието, който управлява вселената. Бог е бил човек като нас, от плът и кости, защото е ‘създал човека по свой образ и подобие’ (Бит. 1:26). Бог е умрял и после е възкръснал в плът, но без кръв, което го направило способен да създава и други духовни същества. За тях той създал света. Исус Христос също е от плът и кости. Единствено Св. Дух е духовно същество, но той не е личност, а маса, материални атоми или космическа енергия, чрез която Бог действа. Те го наричат ‘то’. Бог е ограничен, в тяло, не е вездесъщ и всемогъщ, а има тези качества чрез Духа и ангелите си. Бог не е вечен, вечна е само материята. Бог не е създал нещо от нищото (екс nihilo), а е само организаторът и е създал духовете на хората. По същия начин е създал и Йехова, което е едно и също с Христос. Някои мормонски ръководители като Орсън Прат смятат, че в небето има много богове, всеки от тях си има собствена жена или жени и много семейства с деца. Бог е родил духа на Исус с една жена на небето, а тялото му – с една жена на земята. Йънг също подкрепя това. Според него Бог има много жени, което е основание за полигамията.
- Исус е син на бога Адам и Мария, а дяволът – негов брат. Исус е бил женен за Марта и Мария от Витания, и за Мария Магдалена. Неговото раждане, живот и възкресение не са свръхестествени и нямат отношение към нашето оправдание. (Същевременно, в Книга на Мормон, 3 Нефи 19:18, Исус е наречен Господ и Бог!). След възкресението си той е посетил Америка през 34 сл. Хр. Но според Библията има само 1 Бог: “Йеова, Той е Бог и няма друг освен Него” (Втор. 4:35). Той е Дух (Йоан 4:24) и никога не се изменя (Малахия 3:6).
- За мормоните човек е Бог в зародиш. “Какъвто е сега човекът, бог е бил някога, какъвто е сега бог, човекът може някога да бъде”. Обосновка: обещанието на дявола в Едем: “Ще бъдете като Бога”. Все пак, смятат че човек не може да достигне на практика бога, защото според закона за развитие бог винаги изпреварва човека. Библията обаче казва, че човек е създаден от Бога по Негов образ и подобие (Бит. 1:26) и има предвид духовна прилика (Ефес. 4:24, Кол. 2:10). Човек е различен от Бога и никога не може да стане Бог! (“грънчарят няма власт над глината” - Рим. 9:19-21). Човек е добър по принцип, защото и бог е просто възвисен човек, така че те не виждат проблем в постигането на спасение. Отпада необходимостта от Спасител за човечеството. Като няма грях, няма и нужда от оправдание. Библията обаче учи, че Христос е второто лице на Бога (Йоан 1:1, 14), единородният Син, дошъл да плати за греховете на хората (Евр. 9:22, Йоан 1:29, 1 Пет. 2:24). Понеже църквата е отпаднала,

Бог е дал на Смит и Каудъри кръщение от Йоан Кръстител и свещенството от Аароновия чин, а после и от Петър, Яков и Йоан – свещенството по мелхиседековия чин. Само те осигуряват посредничеството между човека и Бога, за откровенията в църквата и за потока от духовни дарби и благословения, чрез които могат да се изпълнят законите на Евангелието (вяра в Божиите намерения, вяра в Христос за постигане на блажеството, послушание, покаяние (божествена скръб за греха) което е възможно и в отвъдния живот (практика кръщение на мъртвите) (1 Кор. 15:29). Но аароновото свещенство в Библията се отнася до Израелските свещеници, а според мелхиседековия чин – само до Исус Христос.

Как да свидетелстваме на мормони?

Важно е да владеем изкуството да задаваме въпроси. Да имаме любов. Да поемаме инициативата и да познаваме добре не само Библията, но и Книгата на Мормон.

Въпроси:

1. Какво вярваш относно Бога? Приемаш ли твърдението: “Какъвто е човек сега, Бог е бил. И какъвто е Бог, човек ще бъде”. Той ще се изненада, че знаеш това и ще ти позволи да вземеш инициативата. Питай го дали вярва, че Бог има тяло, пръсти, ръце и т.н. Дали е женен, дали има родители, дали се променя, дали има и други богове, дали преди да е възвишен не е имало време, когато не е бил бог? След това му кажи: “Какво ще кажеш, ако ти покажа, че Книгата на Мормон не поучава тези неща. Ще се съгласиш ли, че нещо не е наред? Ще приемеш ли това, ако ти го докажа?”

2. За целта е добре да имате книгата на Мормон. Предварително си подчертайте тези пасажки в текста. Не оставяйте мормона да променя темата. Дръжте инициативата. Най-добрата защита е нападението.

А. Само един Бог

1) последното изречение от “Свидетелството на Тримата свидетели” (Книга на Мормон)

2) Алма 11:22 , 28-29 (особено ст. 28-29)

3) Алма 11:38 -39

4) В Мосия 15:2-5 се казва, че Исус и Бог са едно, а не две отделни неща.

Б. Бог не се променя

1) Мормон 9:9,19

2) Морони 7:22

3) Морони 8:18

В. Бог е (не има) дух (Библията казва това веднъж, а книгата на Мормон – два пъти).

1) Алма 18:24-28

2) Алма 22:9-11

5.Кажи: “Очевидно има нещо гнило. Мормонизмът и книгата на Мормон си противоречат. Исус каза: “Аз съм пътят, истината и животът. Никой не идва при Отца освен чрез мене (Йоан 14:6). Не пророкът, не мормонизмът, не свещеничеството, а Исус е пътят!”

6.Ако не се съгласи с това, прочетете Мосия 27:24-28. Припомнете му, че той трябва да има новородение, за да стане Божие дете (ст. 25б). Това противоречи силно на мормонизма.

7. Прочетете Алма 5:14. Новородението е необходимо.

8. Прочетете Алма 5:26. При новородението се променя сърцето.

9.3 Нефи 9:17 казва как да станем синове на Бога (подобно на Йоан 1:12 -14).

10. Кажи, "Книгата на Мормон изисква да се новородиш. Бил ли си новороден? Кога?"

12. Изложи благата вест.

Свидетели на Йехова 6 млн. 1999 г.

История

- Основател: Чарлс Ръсел (1852-1916), роден в Пенсилвания. Търговец, повярва в Адвентната църква и започва да изучава Библията; приема съботянското твърдение за идването на Исус Христос през 1874 г., но отхвърля пришествието в плът и приема, че това е духовно събитие.
- 1877 излиза книгата му “Три свята или планът за спасение”, която твърди че невидимото присъствие на Исус Христос е започнало 1874 и след съдно време от 40 г. Той ще установи видимото си царство през 1914 г.
- 1879 излиза списанието “Стражева кула”. Ръсел пише “Ключ към Библията”, най-голямото си произведение.
- 1914 г. Се определя нова дата за настъпване на царството – 1918.
- За негово щастие (или по-скоро нещастие) 1916 Ръсел умира и негов продължител става Джоузеф Ръдърфорд, бивш баптистки адвокат, прокурор и съдия. Дистанцира се от учението на Ръсел и го замества със свои идеи. Създава строго организирана система “Обществото на стражевата кула”, превръща се в ‘проводник на божия глас’, претендира за абсолютен авторитет на писанията си, изисква пълно подчинение. Той е този, който предава Божиите заповеди на обикновените членове, които са слепи роби на Йехова и трябва да се подчиняват сяпко на ‘президиума’. Движението се обявява за единствения представител на видимия Бог на земята и носител на неговите обещания. Отхвърлят се всички църкви.
- 1918 г. Свидетелите на Йехова започват да разглеждат себе си като една нова нация
- 1919 – отхвърлят библейската теза, че държавната власт е установена от Бога – това води до конфликти с властите. Отказват военна и други служби. Ръдърфорд променя тълкуванието на ‘1914 г.’. През нея Исус е дошъл невидим. Срокът за видимото царство става 1925 г., но и тогава не се случва нищо.
- 1924 г. Ръдърфорд умира. Негов наследник става Кнор. Прави се нов превод на Библията, така променен че да подкрепя учението на движението – “Превод Нов Свят”. Преводачите са анонимни.
- 1931 г. В Охайо се приема името “Свидетели на Йехова”, въз основа на цитат от Исая 43:10, “Вие сте мои свидетели, казва Господ”.
- 1975 – очаква се царството да се установи, но отново не се случва нищо. Предсказването на Второто пришествие е характерно за много секти, но Библията посочва, че “не е за вас да знаете години или времена, които Отец е положил в собствената Си власт”

Вярвания

- Християнската църква е изопачила първоначалното библейско послание. Според тях Троицата е езическа идея за трима богове. Отхвърлят триединството и смятат, че Исус Христос е ‘един Бог’, но не е истинният Бог. Той е първото творение на Бога и затова стои по-ниско от Бог Отец! (Евр. 2:9). Затова е тяхната библия думата ‘поклонение’ е заменена с ‘почит, уважение’, когато обекта е Исус. На земята той е бил само свършен човек, а не същевременно и Бог. Не е възкръснал в плът, а като духовно същество. Всъщност, той е самият архангел Михаил!
- Отхвърлят божествеността на Св. Дух. Отново той е безлична сила, невидимата “действаща Божия мощ”. Християнското учение обаче за Триединството на Бога е

основна доктрина: Бог е един, но се разкрива в три лица. Божествеността на Исус Христос е централно учение на християнството: “Знаем още, че Божият Син е дошъл и ни е дал разум, за да познаваме истинния Бог: и ние сме в Истинния, сиреч в Сина Му, Исус Христос. Това е истинският Бог и вечен живот” (1 Йоан 5:20). Още виж. Йоан 1:1-3, Колосяни 1 и т.н.). Христос е възкръснал телесно – виж. Йоан 2:19-22, ДеЗян. 2:24-32, 1 Коринт. 15:40-44, Йоан 20:27, Филип. 3:20-21. Исус не може да е архангел Гавраил, защото е възвисен над всички ангели (Евр. 1:4-8). Св. Дух е личност, наравно с Бог Отец и Исус Христос (1 Коринт. 2:11, Ефес. 4:30) и наместник на Христос на земята (Йоан 14:16-18, 26).

- Със смъртта на човека според Св. На Йехова в него изчезва съзнанието. Мъртвите спят отделени от живите в земята, без съзнание до възкресението (използват Еклесиаст 9:5,10 но се игнорират останалите стихове в Библията по въпроса). Но Библията учи, че човешката душа е безсмъртна и за човека има 2 пътя след смъртта (Рим. 6:23).
- Св. На Йехова разделят вярващите на две класи: класата на помазаните (144000) и на овцете (останалите членове). Първите са ‘подпечатани’ и със сигурност ще бъдат спасени и възкресени от Исус като духовни същества и ще владееят с Него в небето. През 1931 г. Броят на тези 144 000 се е попълнил, като в момента са живи около 7000 от тях. Само те имат дял в Господната трапеза, останалите могат да са само зрители. Това присъствие допринася за тяхното евентуално спасение. Те не могат да са сигурни, че ще бъдат спасени. В Армагедонската битка ще бъдат унищожени всички, които се противопоставят на Бог, вкл. Християнската църква. Единствените които ще останат живи ще са Св. На Йехова. След това ще настъпи хилядагодишното царство и едва в края на тези 1000 г. ще се разбере дали ще бъдат спасени. Тази армагедонска битка е била предсказана от Свидетелите за 1975 г. и са провеждали масови предупредителни кампании за нея... Редовият член на сектата се изключва от повечето духовни благословения в Библията. Той вярва, че има теоретична възможност да добие спасение чрез вярност към организацията и усърдна мисионерска дейност. Но Библията дава друг път за спасение – вярата в Исус (Йоан 3:16). Библията не разделя вярващите на помазани и овце. Откр. 7:3-8 показва, че 144000 са от еврейския народ – по 12 000 от всяко племе. Друга интерпретация е символичната – това са всички верни вярващи, които живеят по време на голямата скръб.
- Те фанатично твърдят, че Йехова е единственото име, под което трябва да се почита Бог. Но собственото име на Бога е записано в оригиналните ръкописи на Библията с четирите букви ЙХВХ. Тъй като тези текстове са писани без гласните, правилното произнасяне се е загубило. За най-вероятна се смята формата ЯХВЕ. В НЗ това име не се среща никъде, а се казва, че името Исус Христос е това, под което Бог се изявява на хората днес (Деян. 4:12). Християните са призовани да са свидетели на Христос, не на Йехова (Лука 24:48). Във фалшифицираната библия на Свидетелите името Господ е заменено с “Йехова” на 238 места.
- Кръвопреливането. Въз основа на Левит 17:10 и Деян. 15:20, 29, където се забранява яденето на месо с кръвта, Св. На Йехова отказват кръвопреливане. Това е коствало много човешки животи и в много страни са били съдени за убийство. Отново това е пример за неправилна интерпретация на библейски стих. Текстът в Деян. Забранява яденето на месо на удушени животни и на кръв, за да не скандализират повярвалите в Христос евреи. Същевременно, Библията учи, че християните са длъжни да пазят както чуждия, така и своя живот.

Как се става свидетел на Йехова

- Свидетелят на Йехова те посещава в дома и ти предлага литература. Ти я приемаш
- Отново те посещават и те молят да поговорят отново с тебе. Ти ги приемаш.
- Отново идват и питат дали искате да направите заедно Библейско изучаване. Ти ги приемаш отново.
- Канят те на изучаването на книга в квартала.
- Поканен си да посетиш “Залата на царството” или местната им църква. Тук ти се казва, че вече не си отвън, но си ‘чужденец отсам вратата’ и твоето спасение зависи изцяло от верността ти на организацията. Не се вземат волни пожертвования и свидетелите са много горди с това. Всички работят даром за организацията.
- Приемаш поканата да посетиш ‘училището за служение’, т.е. да бъдеш обучен за мисионер.
- Съгласяваш се да приемеш водно кръщение като свидетел на Йехова.
- Продължаваш да бъдеш обучаван и да работиш за организацията.

Следният метод за свидетелстване на мормони и свидетели на Йехова не е отблъскващ и може да е доста ефективен. Той се съсредоточава върху Исус, евангелието и използването на Библията. Това е важно, защото Исус привлича всички към себе си (Йоан 12:32), второ, евангелието е мощно за спасение (Рим. 1:16) и трето, Божието слово постига онова, което Бог иска (Исаия 55:11). Ако някой вярва в мормонизма, Св. На Йехова или друг култ, тогава вярата му е напразна и безполезна. Валидността на вярата зависи от нейния обект. Вярата в нещо фалшиво, колкото и силна и искрена да е тя, не е никаква вяра. Мормоните и Свидетелите не позволяват поклонение, обожествяване или молитви на Исус. Библията обаче дори насърчава молитвите, поклонението и наричането на Исус Бог. Затова започваме оттука. Съсредоточаваме се в това да запознаем човека с истинския Исус – този на който в Библията се молят (Деян. 7:59, 1 Кор. 1:1-2, покланят (Мат. 2:2, 11, 14:33, Евр. 1:6) и наричат Бог (Йоан 20:28, Евр. 1:8). Надеждата е, че веднъж след като той види, че е без Исус от Библията, ще разбере че няма истинския Бог, ще приеме Исус и ще напусне култа. Ако не, поне зрънцата на истината ще бъдат посяти и той ще е видял истинския Исус.

Подходът е прост:

1. Установи общото във вярванията: нуждата да познаваме Отца
2. Посочи, че единственият път към Отца е чрез Исус: Исус от Библията.
3. Покажи нуждата да имаме истинския Исус на историчното библейско християнство.
4. Покажи, че Исус от Библията приема молитва, поклонение и е наричан Бог.
5. Попитай човека дали той се моли, покланя и нарича Исус Бог.
6. Попитай го защо смята, че той е прав, а ти грешиш, щом правиш това, което казва Библията, а той не.
7. Изложи благата вест.

Помни, че фалшив Исус не може да спасява и да запълни пропастта между Бог и човека, само Исус от Библията прави това.

Дъновизъм

История

11 юли (Петровден) 1864 г. в с. Николаевка, Варненско. Баща му Константин Дъновски е първият български духовник в погърчената Варна. Проблемите около Петър започват от най-ранно детство. До шестгодишната си възраст е ням. Има слабо телосложение,

често боледува, обича да се усамотява и с часове се фиксира в една точка. След като завършва основно образование във Варна, Петър продължава да учи в американското протестантско училище в Свищов. Завършва го през 1886 година. Една година е учител в русенското село Хотанца. Освободен е от армията поради лошо здравословно състояние.

Дънов заминава за САЩ, където учи богословие в университета "Дрю", а след това записва и медицина. Написва дисертация "Наука и възпитание" и изпада под силно окултно влияние. По това време Америка е световен център на нашумели нехристиянски религиозни движения като трансцендентализма, спиритизма и теософията, основана през 1875 г. След завръщането си в България Дънов отказва да приеме предлаганата му пасторска длъжност в методистската църква в Ямбол. От 1895 до 1900 г. той прекарва в уединение и посвещава времето изключително на своето духовно развитие. Дънов твърди, че в с. Тетово, Русенско, на 7 март 1897 г. бил получил "просветление" за своята мисия на земята като "Божи пратеник".

През 1900 г. той завършва един от капиталните си трудове "Седемте разговора", в които оформя своите специфични мистично-окултни идеи. Той започва да обикаля страната и да изнася популярни сказки из областта на френологията (псевдонаука за разчитането на характера по формата на черепа) и хиромантията (гадаене по ръката; предсказване на бъдещето чрез изследване дланите на ръцете). Измерва черепите на някои от присъстващите и въз основа на това гадае за тяхната личностна характеристика. През 1900 г. Дънов организира среща с трима свои последователи – Пеньо Киров, Тодор Стоименов и д-р Георги Миркович във Варна, и основават "верига", а от 1912 г. – "Бяло братство". През следващите години съборите стават традиционни и се провеждат в различни градове на страната. Дънов е отлъчен от Православната църква през 1913 г. Еретическото "семе" на Дънов пада във възприемчива почва. След първата национална катастрофа България се намира в пълна криза и много хора се лутат без ориентир в живота. Последователите на Дънов тогава наброяват приблизително 15 000 души, от които в градовете живеят 10 000 и в селата 5 000. В Бялото братство има хора от различни вероизповедания - християни, евреи, мюсюлмани. Последователите напускат традиционните си религии и избират новия самозван Учител. Сектата разполага с обилни парични източници, главно от богатите дарения на някои членове. Средствата се набират главно и от сказките, които държал Дънов. Те са публични в неделя преди обяд и тайни всеки четвъртък вечер след 19 часа. Той говори като автомат и общо произнася около 7000 беседи. Сектантите също печелят от литературата, която разпространяват - сказките на Дънов и много книги по окултната наука. Издават вестник "Анхира" и списание "Всемирна летопис". Бялото братство организира много вечеринки, на които пее хор и се свири окултна музика. Важен момент в организационната дейност на движението е изграждането на селището Изгрева в южната част на Борисовата градина в София. В него отношенията са братски, с обща трапеза. През 1928 г. е построен салон с горница за Дънов и той се премества да живее там и да провежда три беседи седмично. Всяка сутрин от 22 март до 22 септември, когато се вярва, че е времето на "космическия прилив на енергия", се играе окултният танц паневритмия. Дънов го заимства от антропософа Рудолф Щайнер и го представя за свое "откровение". Орган на Бялото братство от 1924 до 1944 г. е сп. "Житно зърно".

Влиянието на Дънов надхвърля границите на България. През 1930 г. Пампоров - философ от студентската група на Дънов, посещава редица страни в Европа, където

успоредно с курсове по есперанто изнася лекции за учението на Дънов. През 1937 г. друг последовател - Михаил Иванов, заминава за Франция и основава клон на Бялото братство, духовен център Изгрев, ваканционно селище в Алпите, лагер в Париж. След Втората световна война той е осъден на затвор за прелъстяване на своите последователки. Окултисти, последователи на Дънов, се срещат дори в Япония.

През 30-те и 40-те години на ХХ в. дъновистката секта се стреми да намери място в общественно-политическия живот на страната. В лагерите край седемте рилски езера и центъра в квартал Изгрева започват да идват и видни държавници. Един от най-приближените ученици на Дънов е Любомир Лулчев, съветник на цар Борис III. В своите мемоари (2004) Константин Муравиев твърди, че министър-председателят Иван Багрянов и министрите Сапов и Недев били дъновисти. Ученици на Дънов са лечителят Петър Димков и журналистът Трифон Кунев. След комунистическият преврат на 9 септември 1944 г. Дънов е арестуван поради връзките си с царя. Той умира на 27 декември същата година в Изгрева.

Какво е учението на Дънов?

1. Кой е Бог? Под влияние на теософията, която е плод на индуизма, Петър Дънов схваща Бог в пантеистичен смисъл, като безличен Дух, който съдържа всичко в себе си и е център на цялото битие. Той отрича учението за Св. Троица, като го тълкува в чисто алегоричен план. За него Бог Отец е учението за Божията мъдрост, Бог Син – учението за Божията любов, а Бог Св. Дух – учението за еволюцията на човека. Според Дънов Христос не е Божи Син, а само велик окултен Учител. Той отхвърля и Божия промисъл, защото постоянно се позовава на басните на астрологията.

2. Етика. Дънов отрича както християнската догматика, така и християнската етика. Той проповядва самообожествяване чрез духовна еволюция. Учениците му трябва да скъсат с любовта и дълга към Отечеството. Патриотизмът според него е отживелица, който ще разруши света. Втори враг според Дънов, който пречи за щастливия живот на хората, е семейството. Той отхвърля съпругеската вярност и призовава за пълна сексуално разкрепостяване на личността. Отношението на Дънов към тези проблеми повлиява отрицателно на много семейства, като дава тласък и оправдание за разтрогване на много бракове. Друг предразсъдък, който според Дънов спъва развитието на обществото е частната собственост. С тези свои твърдения той се явява носител на утопичните комунистически идеи за равно разпределение на богатата, независимо от заслугите.

3. Смъртта. Дънов учи, че човек се преражда – учение, което е съвсем чуждо на Библията (но виж Евр. 9:27). По този начин той отрича покаянието, което е в сърцевината на християнското учение (вж. Рим. 3:23, Деян. 2:38). Той оспорва и бъдещия Страшен съд, като казва, че всъщност това ще бъде установяването на "нова епоха" на земята с висша шеста раса (дъновистите). Дънов се представя за пратеник на Бога и Негов заместник на земята, който "направлява" целия Космос и всичко съществуващо. Същевременно той не е направил нито едно чудо.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ: Учението на Дънов е много опасно, защото използва християнска терминология и цитати от Библията, за да докаже своите 'истини'. Говори за любов, за извисяване, за сила, за страдание, за съединяване с Бога, за това да обичаме Бога и хората, да изпъждаме негативните мисли, но всъщност има предвид един бог различен

от християнския, един лъже христос различен от Христос на Библията и едно спасение, което няма нищо общо с християнското. Учението му е синкретично, обединяващо елементи на източни философии и християнството, но маскирано като християнство. Доказателство за това е и фактът, че никъде той не споменава за греха и за нуждата от покаяние, изкупление и оправдание. Христос според него не е умрял, а само е възкръснал. Бог е някакъв безличностен абсолютен център на всичко. Св. Дух – учение за еволюцията, а човек – способен сам със свои сили, медитация – да еволюира в най-висшата раса, дъновистите. Освен цитати от Библията на много места използва и цитати от източни мъдрости. Непрекъснато привежда примери от живота, за да онагледят това, което казва. Учението на Дънов може да се определи като окултно-религиозно, мистично и пантеистично. Има връзка и с ню ейдж. Петър Дънов усвоява хибридна езотерична "мъдрост" на Америка, която пренася на българска почва. От ексцентрик, който скита из страната и гадае за характера по човешките черепи, той се превръща след катастрофата на Първата световна война във водач на нова религия и противник на християнството. Той изисква от почитателите си божествени почести. Ученици на Дънов разказват, че когато умираше, дошъл посетител от провинцията, който искал непременно да го види. Дънов го отпратил с думите: "Концертът свърши..." Докога ще просъществува дъновистката секта ще покаже бъдещето. Кой днес си спомня за древните ересари като Арий, Македоний, Несторий, Диоскор и пр.? Можем само да съжаляваме хората, които попадат в мрежата на дъновизма. И не само да ги съжаляваме, но да се молим за тях и да ги призоваваме да познаят единствения Спасител – Исус Христос, Който е "пътят, истината и животът" (Йоан 14:6).
Архимандрит доцент Павел Стефанов

*Теософия, (от гръцки език „божествена мъдрост“ или „мъдрост на боговете“), обозначава няколко обществени идеи. Думата била съставена през деветнайсети век от Елена Петровна Блаватска за обозначаване на нейната религиозно-философска доктрина, която поддържа, че всички религии са опити на човечеството да се докоснат до абсолюта, и следователно всяка религия съдържа част от истината.

*Трансцендентализъм – литературно и философско движение, свързано с Ралф Уолдо Емерсън и Маргрет Фулър, което вярва в съществуването на идеална духовна реалност, която е отвъд емпиричното и научното и е познаваема посредством интуицията.